

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

218. An sie Sacerdos habuit intentionem consecrandi particulas positas in Pyxide, quæ non fuit à Sacrista, vel ab ipso postia super corporale, sed in cornu Alteris, an inquam, particulæ illæ habendæ ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

etas particulas consecrare voluisse: & idem nouissime hanc sententiam docet Barthol. Gauntius in rubricis Missal. tom. 1. p. 3. tit. 7. n. 4. vbi sic ait. Quod hic dicitur de ordinaria materia consecranda in Missa, intellige etiam quando plures particule ponuntur super altare, vt consecratur, & in actuali consecratione non recordatur illarum Sacerdos, sed eius tantum quam in manibus habet, tunc enim omnes sunt consecratæ. Debent tamen esse presentes intra aram, non extra eam, inquit Suarez, alias non estimaret illas consecratas esse. Ita Gauntius.

2. His tamen non obstantibus, contrariam sententiam probabilem esse putat Tanner. in 3. p. D. Tho. disp. 2. dub. 2. n. 76. quia etsi primò, & per se non sit hæc voluntas Ecclesiæ, adeoque nec ipsius consecrantis, vt hostiæ extra corporale consecrentur, tamen ex hypothefi facta, quod per inadvertentiam naturalem, hostiæ rationaliter, & voluntate quidem non retractata sint ad consecrationem destinata, & in altari quamuis alieno situ posita, per accidens, & consequenter, idq; meritò ac iure velle tam Ecclesiã, quam Sacerdotem consecrantem, vt hostiæ etiam cum eiusmodi situ, quæ diximus, habent, (non verò, si omninò extra altare sint posita) consecrentur; præsertim cum ordinariè alioqui, vel scandalum, vel saltem perturbatio grauis oriri soleat, si quòd tali casu hostiarum propositarum consecratio non valeret. Hæc Tannerus, qui tamen postea cum formidine loquitur, & suadet non esse recedendum à sententia negatiua. Nota tamen obiter, quòd si pyxis posita super corporale, non aperitur tempore consecrationis, sit tamen consecratio. Ita omnes Doctores.

RESOL. CCXVIII.

An si Sacerdos habuit intentionem consecrandi particulas positas in Pixide, qua non fuit à Sacrifica, vel ab ipso posita super corporale, sed in cornu Altaris, an inquam, particula illa habenda sint tanquam consecrata?

Et aduertitur, quod si Sacerdos, qui ante se habet duas Hostias, putat se vnicam habere, & intendat vnam consecrare, nihil determinando, utramque futuram consecratam.

Idem est dicendum de particulis, quod est valde notandum ad tollendos scrupulos. Ex part. 5. tract. 14. & Misc. 2. Res. 19.

DE hoc casu in præxi frequentissimo ego in 3. part. tract. 6. res. 103. adduxi aliquos Doctores hoc dubium in terminis pertractantes; nunc verò in gratiam studiosorum libet per extensum referre circa præsentem questionem verba Philippi Gamachæi in 3. p. D. Tho. q. 74. c. 4. fol. 343. vbi sic asserit. Tertio occurrit difficultas, si Sacerdos, v.g. posuerit supra Altare tres, aut quatuor panes cum animo, & intentione consecrandi, sed per obliuionem, & inadvertentiam duo remanserunt in cornu Altaris, nec sunt in loco debito supra Corporale, vel etiam illic posuerit in loco debito, sed postea Diaconus abstulit duos, quia cognouit non esse necessarios, posuitque ad latus in seipso Sacerdote. Causa dubitandi est, quia ex vna parte videntur isti duo panes verè consecrati; cum Sacerdos ab initio habuerit intentionem, nec reuocauerit, & materia sit pars propinqua satis præsens, & verba generaliter prolata absque restrictione, ergo, &c. E contra verò non placet aliis hæc sententia, quia etiam si Sacerdos ab initio voluerit talem materiam consecrare, non tamen voluit tali in loco extra Corporale, & sacram pallam, quia

hoc non licet, sed includit aliquod peccatum, & Sacerdos pius, ac probus non censetur intendere id, quod malum est.

2. Suarez disp. 43. sect. 6. credit tales panes non esse tunc consecratos, quia intentio necessaria ad consecrationem Eucharistiæ non est quocumque modo intelligenda, sed solum si materia habeat præsentiam debitam, & legitimam, quam iuxta morem Ecclesiæ conuenienter, & sine peccato habere debet: atqui illa non est conueniens, sed planè illicita, vt reponatur ad latus Altaris extra sacram pallam, ergo, &c. Confirmatur, si enim interrogatus fuisset Sacerdos ante Missam, vtrum veller tali loco panem consecrare, proculdubio dixisset se nolle, imò malle omnino non celebrare, quia id esset manifestum peccatum. Hinc ergo apparet nullam profus fuisse eius intentionem. Tertio dici nequit suppleri hunc defectum Sacerdotis per intentionem Ecclesiæ, quatenus ipse voluit quod veller Ecclesia, non enim Ecclesia vult etiam consecrationem hoc modo, & tali loco fieri, sed potius absolute prohibet, ergo. Magis tamen placet opposita sententia: nimirum huiusmodi panes verè tunc consecrari. Probat, quia etiam si Sacerdos non proposuerit tali loco consecrare, & apposuit consecrandum, nec mutauit, aut reuocauit sententiam, fuit quoque materia idonea, utpotè verus panis, & in distantia sufficiente ad veram consecrationem, quia super Altare, & verba consecrationis generaliter absque vlla restrictione prolata fuerunt; & quamuis Sacerdos ex hypothefi nolisset consecrare in tali loco si animaduertisset, tamen reuera non habuit istum nolendi actum, sed potius contrariam actionem elicit, voluitque absolute consecrare, nec de vlla exceptione cogitauit, ergo, &c. Deinde à simili argumentari possumus, quia nec pius Sacerdos veller eam celebrare, si putaret se esse in peccato mortali, sed mallet omnino abstinere, nec tamen id impedit, quin sit vera consecratio ab eo facta in tali peccato, quod tunc ignorauit, etiam si post Missam fortasse recorderetur; quamuis enim voluisset, si sciuisset; tamen reuera absolute voluit, quia impedimentum ignorauit, ergo à pari, &c. Tertio non etiam obstat, quod dictum fuit de intentione Ecclesiæ, alia enim intentio circa substantiam Sacramenti, alia circa modum, & conditiones, vel circumstantias morales, & Ecclesia prohibet quoque offerri sacrificium in loco profano sine sacris vestibus in statu peccati, vel excommunicacionis, nec tamen ista omnia simpliciter impediunt veram Eucharistiæ consecrationem, si fortè hæreticus & impius Sacerdos ex hypothefi eo modo conficere voluerit; concurrunt enim omnia essentialia, utpotè materia, forma, & Minister simul cum intentione, & potestate characteris, ergo in præsentia questione idem etiam dicendum. Vnde sequitur grauius peccare Sacerdotem, facta iam consecratione, si tales hostias irreuerenter habeat, & contrectet, tanquam verum panem, vel conuertat in profanos vsus, quia etiam si fateamur nostram hanc sententiam non esse indubitatam, nihilominus valde est probabilis, sufficientque saltem ad timorem incutiendum, vt Sacerdos non se exponat periculo sacrilegij. Neque tamen etiam concludimus hostiam habendam esse tanquam certissime infallibiliter consecratam; res enim aliqua difficultate non caret, sed dicimus videri consecratam; si mulque in hoc dubio consilium damus vt Sacerdos non sumat, nec distribuat seorsim talem hostiam, sed ponat cum altera hostia, de cuius consecratione sit certus, & ita eam manducet, aut alteri manducandam præbeat. Ita Gamachæus.

3. Sed ego vbi supra cum Suarez & Nauarro, quibus nunc addo Mercerum de Sacrament. quæst. 74. 471.

art. 2. n. 3. absolute docui supradictas particulas non esse consecratas; licet adduxerim pro contraria sententia Tannerum, qui tamen cum formidine loquitur. Verum modò non desinam hic adnotare Ioann. Præpositum in; p. D. Thom. quæst. 74. art. 2. dub. 3. n. 19. affirmatiuam sententiam absolute tamquam probabilem docere, quia, ait ille, Sacerdos qui aduertit reponi formulam vnâ, vel plures, vt eas simul cum principali consecret, habet voluntatem consecrandi; decernens tamen prius eas deceret collocare supra Corporale, ita vt respectu illarum formularum non tantum habeat actum qui explicatur, per *volum consecrare*, & sit solum voluntas volendi, sed habet eum, qui explicatur per *volo*, & est præsens voluntas consecrationis futura; ex qua voluntate etiam in futurum procedit in Sacro. Nec eliditur ea voluntas ex eo, quòd ex naturali inaduertentia non reposuerit super Corporale huiusmodi formulas ante consecrationem. Vnde communiter excusatur à peccato, eo quòd inculpatè omittit formulas ante consecrationem super Corporale reponere, & verè consecrat, quia non obstante naturali inaduertentia eius, quòd facere debuerat, manet virtualis intentio has formulas consecrandi. Hæc Præpositus *vbi supra*. Cuius sententiam licet ego, vt dixi, contrariam teneam, non tamen tamquam improbabilem audeo damnare.

4. Aduertendum est etiam hic obiter cum Præposito num. 14. Mercero loco citato, & aliis communiter, quòd si Sacerdos, qui ante se habet duas hostias, putat se vnicam habere, & intendat vnâ consecrare, nihil determinando, vtramque futuram consecratam; idem dicendum de particulis; quòd est valde notandum ad tollendos scrupulos.

RESOL. CCXIX.

Quidam Sacerdos post Offertorium reposuit Pixidem in Tabernaculo plenam particulis, & clauso Tabernaculo postea tempore consecrationis habuit actiualem intentionem, dicitur particulas consecrandi, quaritur, an re vera consecrata remanserim?

Et deducitur, an Sacerdos cæcus possit consecrare Hostiam ante se positam, quam nullo sensu perciperet?

Et an panis in arca, & vinum in dolio appositum, valide consecrentur, modo existant coram Sacerdote, si ipse omnem materiam consecrabilem sibi moraliter præsentem consecrare intenderet?

Et an valide consecretur à Sacerdote Hostia, qua sit post parietem?

Et an, si in Altari ponatur Pixis argentea cum particula tegmine lineo oclusa; vel si in arca claudatur fscella panis plena, nonne erunt particula illa, vel panis materia consecrabilis?

Et an particula appositæ sub Mappa Altaris, vel sub Corporali, vel Missali, valide consecrentur.

Et quid est faciendum in supradictis casibus, si contigerint facti in praxi? Ex p. 7. tr. 10. & Misc. 1. Ref. 7.

Sap. hoc supra in Ref. 199. §. vi. & infra in Ref. seq. lege §. Qui etiam.

§. 1. **H**ic casus nouissimè in facti contingentia, accidit, & pro parte affirmatiua posset quis dicere: Primò, pronomen, *hoc*, non semper significat rem aliquam realiter præsentem: nam à Dialecticis sæpè sumitur ad significandam rem, quam solo intellectu fingimus præsentem: ergo ad veritatem formæ non est necessaria realis materiæ præsentia. Secundo, si materia deberet esse præsens celebranti, hoc idè esset necessarium, vt aliquo sensu perciperetur: sed hoc non est verum; quia Sacerdos cæcus posset consecrare hostiam ante se positam, quam nullo sensu perciperet. Vnde Sotus, in 4. dist. 9. quæst. 1.

art. 2. testatur se vidisse Episcopum cæcum in Concilio Tridentino cum licentia Pontificis celebrare. Tertio in nostro casu, vt patet, nec indiget probatione, materia non videtur satis distans à Sacerdote, nec officit quòd sit clausa in Tabernaculo; quia non est inter materiam, & ministrum sit oculis perua, ita vt nullum corpus interiectum sit: Et idèd vinum, & panis in arca, & in dolio appositum valide consecrantur, modò existant coram Sacerdote, si ipse omnem materiam consecrabilem sibi moraliter præsentem consecrare intenderet. Nam possumus demonstrare per particulas: *Hoc est corpus meum, vel Hic est sanguis mei*; ergo non est necessè, vt valide consecraretur, quòd tota distantia inter materiam consecrandam, & ministrum consecrantem sit oculis perua, ita vt nullum corpus interiectum sit. Tum quia, cæcus non potest demonstrare materiam consecrandam, & ministrum consecrantem, non tollit moraliter præsentiam, & propriissimè potest per illam vocem, *Hic est*, vel *Hic est*, designari, seruata eius proprietate de significatione; Ergo. Et idèd Ioan. Maior in 4. sent. dist. 10. quæst. 1. asseruit, valde consecrari à Sacerdote hostiam, quæ sit post parietem.

2. His tamen non obstantibus, ego existimo, in casu de quo loquimur, Sacerdotem non solum illicite, sed etiam inualide consecrasse. Dico igitur, quòd materia consecrationis debet esse præsens Sacerdoti, quia verba illa: *Hoc est corpus meum*, & *Hic est sanguis mei*; cum non dicantur tantum reuerentia, seu historicè; sed etiam formaliter, & assertiue, significant ex se rem aliquam præsentem. Et Christus ipse ea protulit circa materiam præsentem, quod etiam Ecclesia obseruat.

3. Dubium est autem qualis debeat esse eiusmodi præsentia. Nonnulli putant, materiam ita debere esse præsentem, vt verba consecrationis vel realiter, vel intentionaliter ad eam perueniunt. Sed contra, nam præterquam quòd in nostra sententia, vt Sacerdotis non operatur physicè conuersionem panis, quamuis sic eam perficeret, posset ex communi opinione, agere in materiam distantem, quam per sonum, aut per speciem illius intentionalem realiter non attingeret. Dicendum ergo requirit, vt materia consecranda moraliter sit præsens Sacerdoti. Pronomina quippe demonstratiua *Hoc*, & *Hic*, absolute prolata, & sine alia designatione rei demonstrata, non nisi in materiam valide propinquam, & moraliter præsentem cadere solent: quare cum formæ consecrationis eiusmodi pronomina contineant, necessè est vt materia per illas consecranda moraliter sit præsens. Vbi obseruandum est, ad hanc præsentiam moralem, duo requiri: Primò, vt materia consecranda physicè parum distet à consecrante: Secundo, vt consecrans aliquo sensu eiusmodi materiam præcipiat, vel ratione sui, vel ratione continentis, quia alias per pronomen demonstratiuum non posset eam designare, aut quod sub ea laet.

4. Concedo itaque, vt dixi, quòd non sit necessè, vt materia ipsa in se videatur, aut videri possit, sed sufficit si videatur in re eam continente; ad quod requiritur, vt hæc sit talis, quæ ex communi voluntate destinari ad eiusmodi res continendas: ita vt ea visa in his circumstantiis, facile concipiatur tale quid in ea contineri. Hinc ostendendo marturium plenum auro, vltimatissimo loquendi modo, & verè dico: *Hoc est aurum*. Igitur continens, & contentum, quoad præsentiam per modum vnius designantur. Ex his apparet in casu nostro Sacerdotem valde particulas non consecrasse, quia dum erant in Pixide, & clausa in Tabernaculo, materia Sacramenti non erat præ-